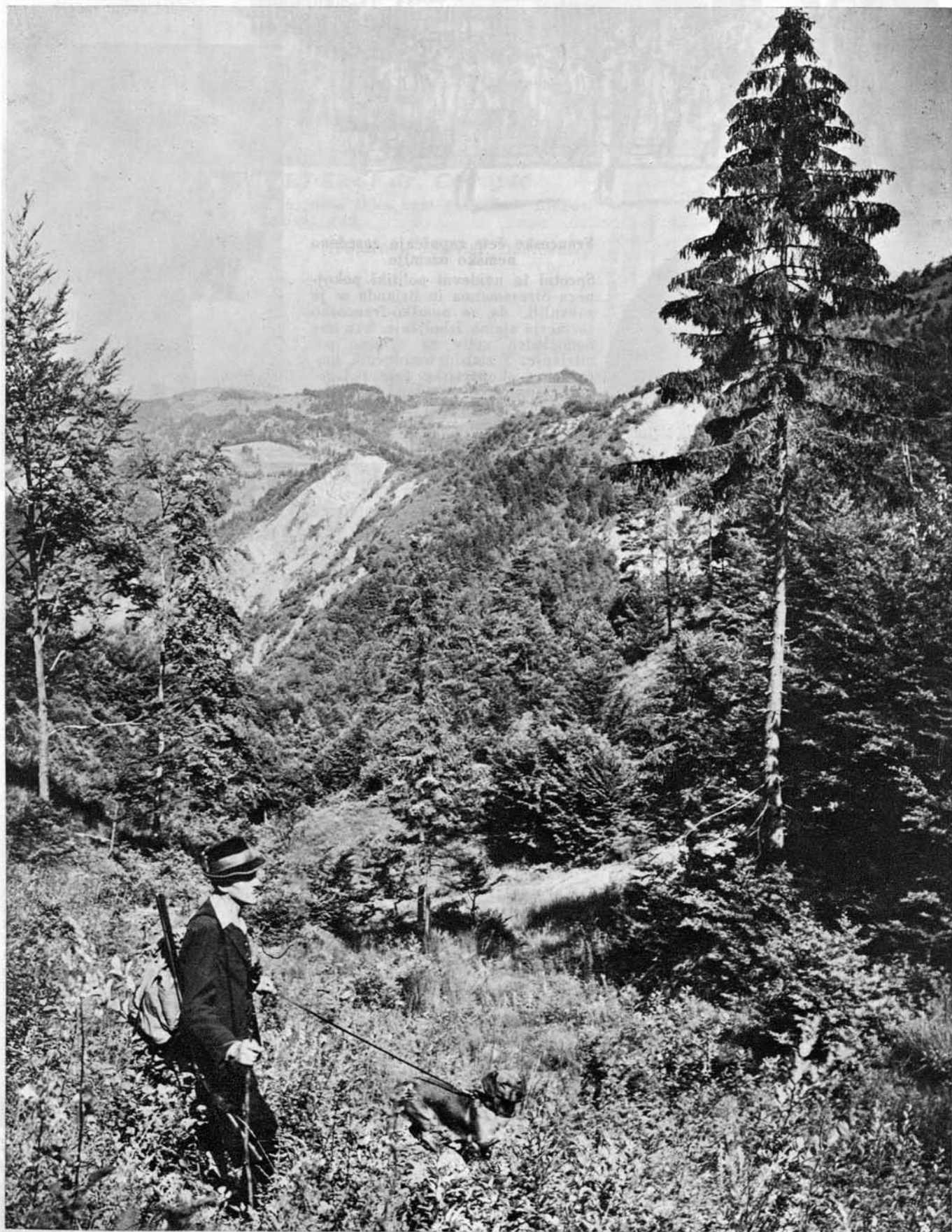

Ilustrirani Slovenec

Čelo D

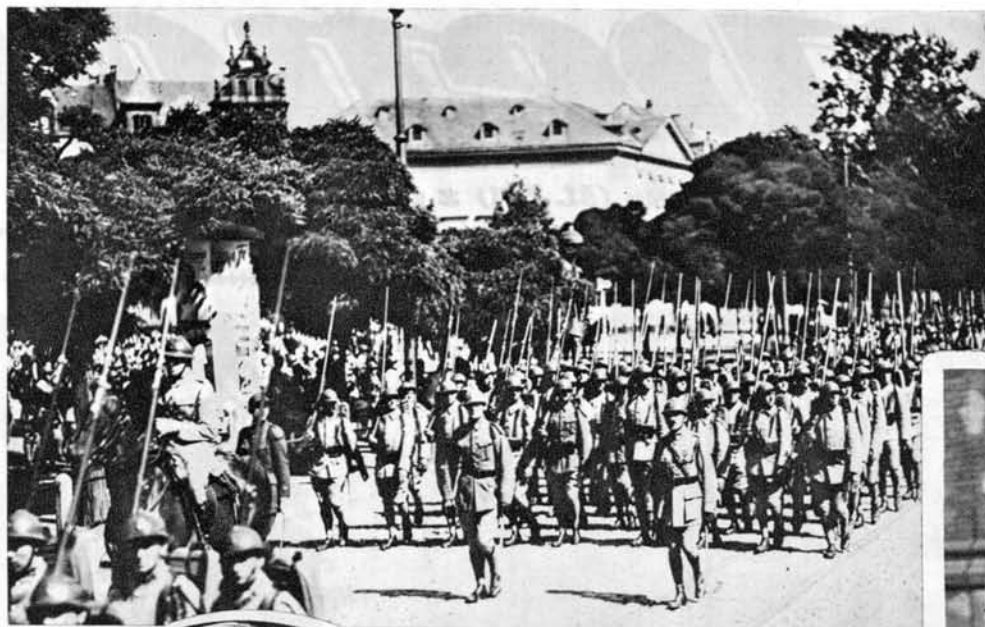
Tedenska priloga »Slovenca« (št. 251) z dne 3. XI. 1929

Štev. 44

Na višku lovske sezone
v Sovju v Polhograjskih dolomitih.

Foto: Herfort

Francoske čete zapuščajo zasedeno nemško ozemlje

Spretni in uvidevni politiki pokojnega Stresemanna in Brianda se je zahvaliti, da se nemško-francosko razmerje stalno izboljšuje, kar ima nedogleden vpliv na splošno pomirjenje. V zmislu tozadevnih sporazumov okupacijske čete polagoma zapuščajo zasedeno nemško ozemlje. Slika nam kaže odhod Francozov iz Koblenza.

Spodaj:

Prvi katoliški škof v Berlinu

Nedavno je bil sklenjen med sv. stolico in Prusijo konkordat. Posledica tega je, da je bil sedaj imenovan za Berlin prvi katoliški škof v osebi dr. Schreiberja (glej sliko spodaj), ki je pred kratkim zasedel svoje mesto.

Kennworthy

poslanec angl. delavske stranke, ki bo imenovan za angleškega poslanca v Moskvi. Njegovo imenovanje bo posledica sporazuma, ki je bil pred kratkim dosežen med Anglijo in sovjetsko Rusijo in ki bo povzročil obnovitev diplom. stikov.

Macdonald v Ameriki

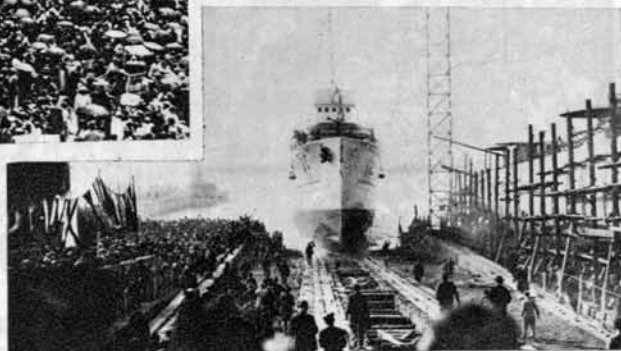
Vse kaže, da utegne uspeh, ki ga je dosegel Macdonald v Ameriki, vsaj omejiti blazno oboroževanje. Naša slika kaže Macdonalda ob prihodu v Newyork, kjer so ga sprejeli z največjimi slovesnostmi. Na levi je videti njujorškega policij. predsednika, na desno pa amer. zunanjega ministra Stimsona.

Tudi Meĥikanci ljubijo parade

Vojaška parada ob priliki narodnega praznika pred vladno palačo v Mehiki, na balkonu predsednik republike.

Na desni: Romunija si ustvarja polagoma tudi bojno mornarico na Črnem morju, ki jo gradi večinoma Italija. Slika nam kaže torpedovko »Regele Ferdinand I«, ki je bila pred kratkim spuščena v morje v ladjedelnici v Neaplju.

Novi dubrovniški škof dr. Carević

ki je bil pred kratkim posvečen; naša slika nam ga kaže v njegovi delovni sobi.

(Fotoatelje »Slavia«, Dubrovnik.)

Slovesno polaganje temeljnega kamna za katoliško katedralo v Belgradu, ki se je vršilo dne 10. p. m. ob navzočnosti odličnih osebnosti.

Z odkritja spomenika Grgurju Ninskemu

ki se je vršilo v Splitu z največjimi slovesnostmi dne 29. septembra. Zgoraj: slavnostna razsvetljava splitske luke in obrežja na predvečer odkritja. — Na levi: pogled na monumentalni spomenik pred Dioklecijanovo palačo. (Foto Seršen, Split.)

Spodaj:

„Avala“

Vse časopisje preskrbuje s političnimi vestmi polslužbena časnikarska agencija »Avala« v Belgradu. Naša slika nam kaže bivšo palačo ministrstva za gozdove in rudnike, kjer je sedaj nastanjena ta agencija.

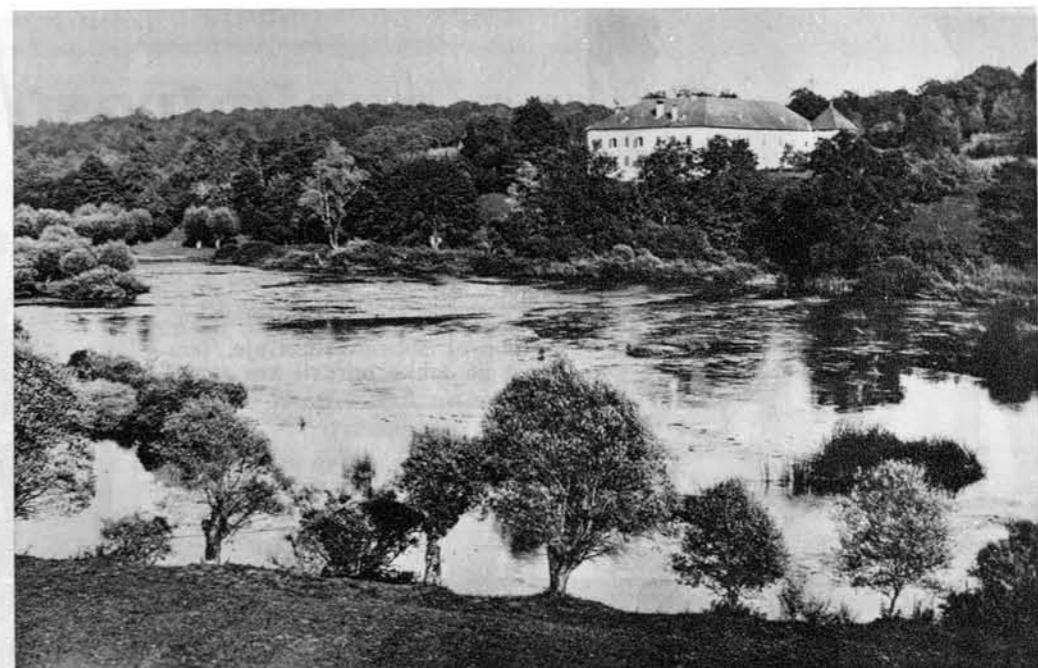
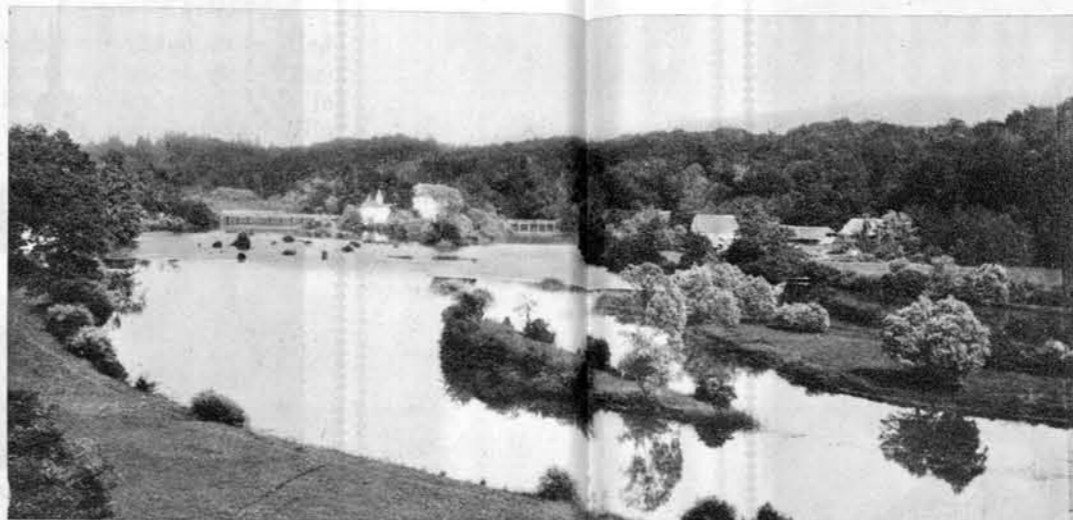
Pod sliko poslopja prinašamo sliko sedanjega ravnatelja »Avala«, Đorđa Perića.

Iz Tavčarjevih romanov

Otok in Struga

Soro Piar

Kdo ne pozna Tavčarjevih novel in romanov? Tu mislimo seveda one tople, nežno romantiko prepletene bisere, v katerih je dal izraza le svojemu notranjemu umetniškemu stremljenju, n. pr. njegovi noveli »Soro Pia« ter »Otok in Struga«.

Grad Otočec pri Novem mestu

Na desni zgoraj Pogled na Krko z gradom Otočec.

Č prvi govorimo na drugem mestu, v noveli »Otok in Struga« je pa dejanje na kratko naslednje: Grof Milan Otoški je imel poleg zakonite hčerke Serafine še nezakonsko dete z baroneso Zoro, hčerko struškega graščaka. Vsled nesrečnega zakona se je Milan utopil. Zora dobi po naključju Milano vo sliko in izve, da se ta ne vrne več. Obupana se utopi prav tam kakor grof Milan, a Serafina je izvedela za ves očetov roman in zbolela. Zdravi jo Konstantin, se zaljubi vanjo in jo poroči. Tako se dve sovražni rodbini sprijaznita.

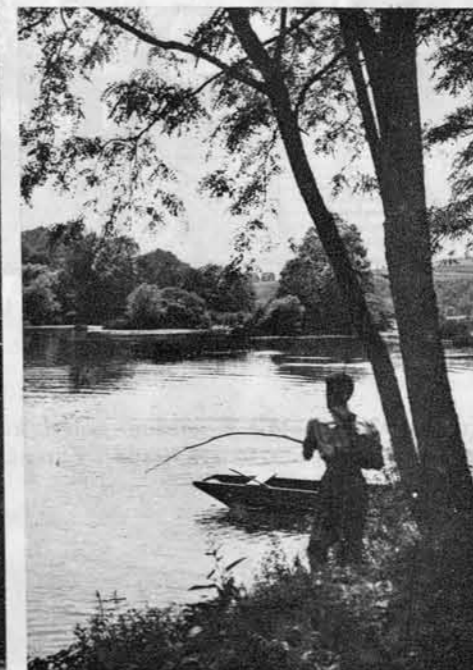
Snov za to romantično dejanje si je izmislil dr. Tavčar, ko je kot dijak zahajal na počitnice k svojemu stricu, župniku na Raki na Dolenjskem. Ob tej priliki je zašel gotovo večkrat tudi ob skrivnostno Krko in postal pozoren na oba gradova Strugo in Otočec.

Grad Struga, nekoč last baronov Juričev pl. Struških, sedaj pa rodbine Jelovšek pl. Fichtenau, ne kaže danes, od daleč s ceste nobe-

Pogled na grad Strugo ob Krki pri Novem mestu.

Spodaj: Motiv ob Krki pri gradu Struga.

nih posebnosti in spominja na večjo kmetiško domačijo, v Tavčarjevih dijaških letih je imel pa še precej isto podobo, kot jo kaže slika v Valvasorju: obrambni hodnik za vzhodnim zidom za dvema štirivoglatima stolpoma na zapadni strani itd. Pred dobrim polstoletjem je bila Struga tudi že skoro razvalina, dočim je danes docela prezidana zgolj s praktičnih gospodarskih vidikov in je s tem izgubila seveda tudi ves svoj zgodovinski značaj.

Drugače je z Otočcem, ležečem kak kilometer od Struge proti Novemu mestu. Ohranil je še ves značaj, kakor ga je imel za časa Tavčarjeve mladosti in Valvasorja. Starinsko poslopje, ležeče na malem otočku sredi Krke, obdano z obrambnim obzidjem in okroglimi stolpi. Diven je pogled na romantičen gradič oddaleč s ceste, od blizu pa dela žal jako zanemarjen vtis, a ga namerava baje sedanji lastnik temeljito popraviti ter mu pri tem ohraniti starinski značaj. V Valvasorjevih časih je bil grad last Volka Jakoba Solna, v Tavčarjevi mladosti grofov Margherijev, po vojni ga je pa grofica Rodriga Margheri zapustila svojemu posinovljencu, španskemu plemiču Carlitosu villa Vicenzia, ki mu gospodari še sedaj in ki z veliko ljubeznivostjo tudi rad dovoli ogled grajskih zanimivosti.

Grad Otočec z grajskim mostom

Na desni:

Romantičen motiv s Krke ob gradu Otočec.

Zgoraj na desni:

Pogled ob vhodu na dvorišče na Otočcu z grajsko kapelo v ozadju.

Znana je novela dr. Ivana Tavčarja: »Soro Pia«, ki je izšla v dunajskem Zvonu l. 1878. Vsebinska je naslednja: Mlad častnik je ljubil revno dekle, a šel z nadvojvodo Maksimilijanom v Mehiko, ona pa v samostan. Ko se je povrnil domov, jo je hotel zasnubiti, a bilo je že prepozno. Soro Pia je ostala v samostanu, častnik pa se je pozneje z drugo bogato poročil. Ta novela ima nekaj zgodovinske podlage. Soro Pia se je prej pisala Dietlein Ana in je bila iz Loke pri Zidanem mostu. Njen portret se nahaja na pričujoči sliki, ki jo je napravil l. 1868. ali 1869. Ljubljanski fotograf Ernest Pogorelec iz Kolodvorske ulice. Slika predstavlja gojenke notranje uršulinske šole v Ljubljani. V zgornji vrsti stoje od leve na desno: Gyrky Ana (Rosenau na Ogrskem), Sertič Ana (Trebnje), Več Ana (Ljubljana), Jugovic Kati (Gorica), Arko Frančiška (Pestojna), Bassadona Hedviga (Reka), pl. Jandrcig Ema (Chiernago pri Benetkah), Crossatto Marija (Trst), in pl. Vistarini Flora (Ledi); v srednji vrsti so: pl. Claricini Marija (Gorica), grofica Zoe Borelli Yrana (Zader), Liminger Jožefa (Ljubljana), grofica Valerija Draškovič (Dugo Selo), Krem Karolina (Kočevarje) in Dietlein Ana — Soro Pia (Loka pri Zidanem mostu); spodaj sedita Sitter Marija (Ljubljana) in pl. Emily Marija (Reka).

Z grajskega dvorišča na Otočcu

Na levi:

Grad Struga: Pogled z grajskega hodnika na dvorišče.

Razne zanimivosti

Hiša za samce

V Mariendorfu (okraj Berlina) dogotavljajo te dni veliko stavbo, v kateri bodo samo stanovanja za samce. Vsa stanovanja bodo kolikortoliko komfortna, obenem pa izredno praktična, stanovalec ne bo potreboval nobene služkinje, temveč bo lahko opravil vse sam.

Spodaj:

Soba samskega stanovanja; postelja se nahaja v zakriti vdolbini v zidu, tako da izgleda spalnica podnevi kot salon.

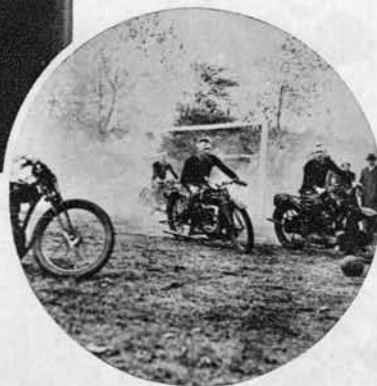
Pogled na novo samsko hišo v Mariendorfu, ki jo te dni dogotavljajo.

Kuhinja samskega stanovanja v novi samski hiši v Mariendorfu. Štedilnik je seveda na plin, tako da odpadejo vse sitnosti s kurjavo.

Na levi: Vaje ameriških kadetov v boju s tanki; slika nam kaže 43 ton težko pošast.

Na desni: »Nogomet« z motornimi kolesi, ki se vedno bolj razvija tudi v Srednji Evropi.

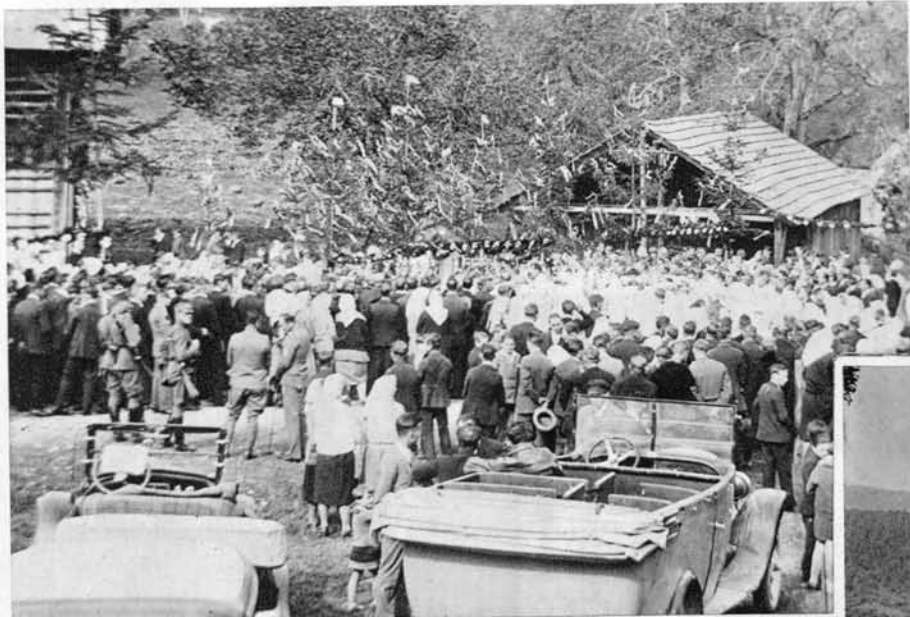

Skupina bojnih čolnov domačinov z otočja Salomo (v Tihem oceanu), ki se peljejo v boj proti nekemu sosednjemu plemenu.

Na levi:

**S slavnostne otvoritve
nove ceste Celje-Kozje**

ki se je vršila 13. p. m. Cesto so začeli graditi l. 1914., zaradi vojne so dela dolgo let počivala, sedaj jo je pa dokončal šele mariborski oblastni odbor. Dolga je 13 km, predsednik gradbenega odbora je bil kozjanski dekan Tomažič, gradil jo je pa stavbenik Vrečko. Naša slika nam kaže pogled na slovesno službo božjo, ki jo je opravil ob tej priliki univ. prof. Ujčič.

Pogled na dolino Kolpe Na desni:

Konec meseca avgusta sta šotorila v Starem trgu ob Kolpi dva češka turista (glej sliko na desni) in začela ogledovati in raziskovati prezanimivo in lepo pokrajino, ki je mi sami skoro prav nič ne poznamo. Ob tej priliki sta odkrila celo vrsto jako velikih in lepih podzemeljskih jam, dolgih po več kilometrov, za katere so domačini sicer vedeli, toda v njih ni bil še nihče. Ugotovila sta tudi več drugih prezanimivih kraških pojavov, ki jih bo treba vsekakor raziskovati še naprej. Velika napaka pri nas namreč je, da govorimo, pišemo in se brigamo le za gorenjske lepote, dočim ostale dele prelepe slovenske zemlje docela zanemarjamo.

Na levi:

Pevski zbor društva »Kraško-Trnovo« v Ljubljani, ki priredi za proslavo 10letnice svojega obstoja jutri koncert pod vodstvom svojega ustanovitelja M. Premelča.

Na desni:

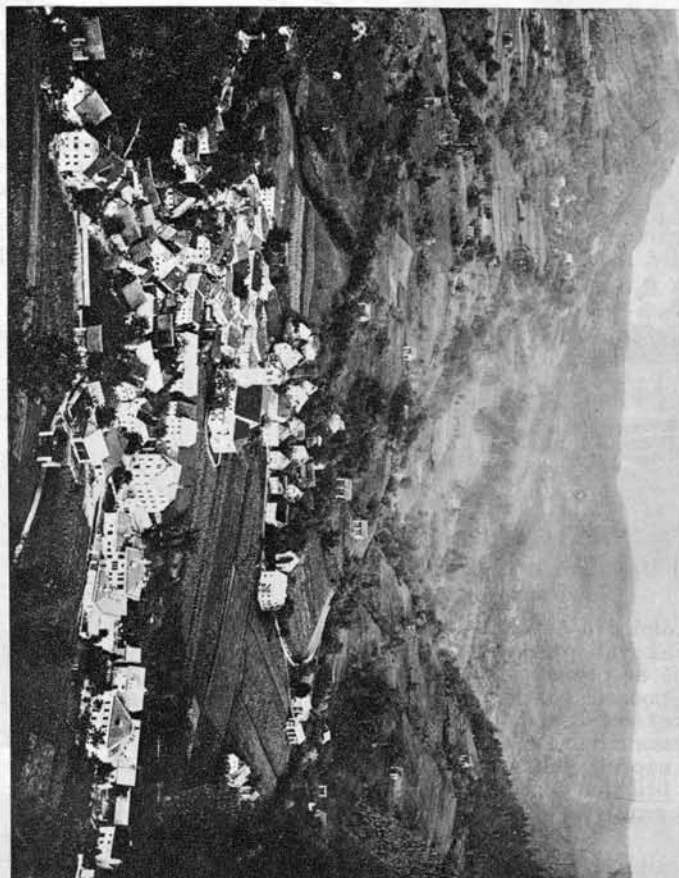
Ta pa ne strada.
Štiriletna Elizabetka Glavič iz Selnice ob Dravi, ki tehta 18⁵ kg.

K današnji uganki: Naši pridni ugankarji so prav gotovo obiskali te dni svoje drage rajuke na pokopališčih. Nato so si ogledali grobove in nagrobne kamne. Isto je storil naš ugankar. Med vsemi nagrobnimi kamni mu je zlasti ugajal ta, čigar sliko prinašamo na levi. Našel je v njem še globlji smisel. Svetujemo našim ugankarjem, da se poglobe v to sliko. Gotovo bodo našli tudi oni nekaj, kar se jim bo zdelo vredno sporočiti uredništvu »Il. Slovenca«. Za pravilne rešitve razpisujemo sledeči nagradi: I. Kellermann: Tunel in II. Sardenko: Šotor miru in Meško: Slike.

Rešitev uganke v »Ilustr. Slovencu« št. 42 z dne 20. oktobra 1929. S sliko je vezanih 18 oseb: 1. Gospodar, ki obira hruške; 2. Gospodinja, ki krmi kokoši; 3. Hči, ki pospravlja sobo; 4. Hlapec, ki žene konja; 5. Dekla, ki pometa; 6. Pastir, ki žene ovce; 7. Varuh, ki podi lisico; 8. Težak, ki pelje samokolnico; 9. Kosec; 10. Deček z zmajem; 11. Deklica z balončkom; 12. Voznik, ki pelje seno; 13. Lovec, ki strelja zajca; 14. Ribič s trnkom; 15. Slikar; 16. Dama, ki vodi psička; 17. Otrok, ki vleče voziček; 18. Risar, ki je sliko narisal. — Vseh rešitev je prispelo 141. I. nagrado je dobil: J. Erce, Vodice, II. pa M. Šostarič, Slivnica pri Mariboru.

Slike k zemljevidu slovenskega ozemlja

Trg, občina in župnija Cerklje ob Gori.

Mesto, občina in župnija Celje.
(Foto Pelikan, Celje.)

Sergej Minclov:

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVIII. POGLAVJE.

Nilka je kar tlesknil z rokami.

— Skočil sem skozi okno ven, pa ga videl. Rekli so mu, naj ne gre v hišo: na dvorišču mora počakati, pri poslih. Torej se bodo tam pogovarjali o nas. Kje imate pištole?

— Svoji sem vtaknil v veži za vrata, — je rekel Grigorij.

— Jaz tudi! — je pristavil Nilka.

— Tukaj se ne smemo zanesti na gospodarje! — je zopet zašepetal Vedenej Savič: — ne mislim na starega, temveč na sinova. Prisluskovati moramo, kako se bodo pogovarjali tam zunaj. Grem tja, vidva pa dobite pištole, pa tukaj dobro pazita. Če postane nevarno, — kar v stepe pobegnita k Žuzelu; kakorkoli vama bo že pomagal priti nazaj v Minusinsko.

— Ne, tako vendar ne gre! — se je uprl Grigorij: — jaz grem ven, ne pa vi!

— Ne, rajši jaz! — je vmes posegel Nilka. — Jaz že znam po kačje smukniti. Kaj hočeta vidva? Grigorij je sploh pravi štor! Jaz grem, jaz!

Vedenej Savič je molčal, ugibal je.

— Dobro! — je rekel, — pojdi kar ti... A pazi, previden bodi. Če te dobijo, te takoj pokončajo, kakor je bilo z Mikito. Čakala bova na te za vsak slučaj zunaj pod oknom. Počakajta tu: orožje moramo spraviti skupaj!

Previdno je stopil v svojo sobo nazaj, po prstih odkorakal k drugim durim in na nje pritisnil uho. Na to jih je tiho odprl, pa smuknil naprej v vežo. Kmalu se je vrnil s štirimi pištolami v rokah.

— Puške so tu... — je zašepetal: — na klopi ležijo ob vhodu! No, zdaj pa z Bogom!

Eno pištolo je stisnil Nilki v pest. — Tu imaš za vsak slučaj... — je dodal. — Samo pazi, nikar ne sproži po nepotrebem!

— Menda ne!

Nilka je prvi smuknil skozi okno; za njim je skočil Grigorij. Vedenej Savič mu je izročil preostalo orožje, pa se tudi spustil na tla.

Nilka se je splazil zadaj okoli hiše vedno ob zidu, poslovodja mu je sledil v precejšnji razdalji; Grigorija pa sta pustila čuvati pod odprtimi okni, če ne bo kdo prišel v njih sobe.

Noč je bila temna, brez zvezd, pihal je veter.

Nilka se je prikradel do drugega ogla. Tam mu je naravnost v obraz posvetila luč, ki je bila prižgana pri služinčadi. Fant se je ozrl, skočil čez ozki hodnik med hišo in pritkino ter se stisnil k steni.

Iz kuhinje se je razlegalo govorjenje in smeh: tam so tujci večerjali. Nilka se je približal okencu in takoj spoznal Merkulov obraz: debel je bil, lahko bi se reklo, za spoznanje zabrekel, z osivelo plavo brado. Nihče, ki ga je videl, ne bi mislil, s čim se ta mož ukvarja. Kvečjemu bi to verjel v trenutku, ko je Merkul oči dvigal: bile so nepremične in svinčene.

Pritiklina je bila malodane prazna. Pri mizi sta sedela Merkulu nasproti brata Vabilina, in razen njih treh ni bilo videti nobene duše.

— ...vam ne bo treba ničesar plačati, pa tudi mi bomo imeli mir! — je počasi govoril Merkul.

Brata sta se spogledala.

— To je že res...

— Tako mi je tudi naročil Ivan Afanasjič, ko me je poslal. Povej, mi je dejal, da sta od pamti-veka živila Usinsko in Vabilini v prijateljstvu. Tudi naprej mora tako ostati. Če pa se oni tujci izmažejo, bo vsem slabo, to se pravi, nam, pa vam tudi. Oblasti bodo priklicali v te kraje, pridemo vsi pred sodnike.

— No, midva nimava s tem ničesar opraviti! — je odvrnil visoki. Videti je bilo, da je bil on kolo-
vodja, ne pa brat. (Dalje prihodnjič.)